

‘Wees **Zuinig** op je personeel’

Met goede arbeidsomstandigheden voor het personeel kan het onderwijs nog veel winnen. Minder verzuim scheelt ook in de kosten. Maar een risicoinventarisatie maken, hoe doe je dat? Arbo-VO heeft daar een meetinstrument voor ontwikkeld en consultant Anita Verzijl adviseert.

Tekst: Luutje Niemantsverdriet / Fotografie: NFP Photography

“Denk je dat het wat wordt?”, vraagt Anita Verzijl tegen het eind van het gesprek aan Jan Joziassie, staffunctionaris P&O aan De Werkplaats Kindergemeenschap in Bilthoven, ook wel de Kees Boekeschool. Het is nogal wat werk, verzucht Joziassie, maar hij heeft in elk geval antwoord op zijn vragen.

Het is de derde keer dat Verzijl op bezoek is bij deze school. Onderwerp van gesprek is de verdeling van de verantwoordelijkheden binnen het vijfokoppige preventieteam dat een risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) gaat maken. Een RI&E is een methode om gevaren voor de veiligheid en de gezondheid van medewerkers in een organisatie in kaart te brengen. De Arboscanner VO is de branchespecifieke leidraad die het voortgezet onderwijs daarbij kan gebruiken.

De Werkplaats is een eenpitter met 125 medewerkers en ongeveer 1200 leerlingen (‘werkers’). De school voor vmbo-t, havo en vwo heeft het onderwijs ingericht naar de ideeën van oprichter Kees Boeke. Die ideeën komen ook tot uiting in de indeling van het spik-splinternieuwe gebouw: geen lokalen maar theoriedomeinen, waar de leerlingen zich het grootste deel van de dag bevinden en waar ze alle ruimte en faciliteiten hebben om te werken aan hun ontwikkeling. Er zijn alleen vaklokalen voor schei- en natuurkunde en de kunstvakken. Het gebouw is vorig jaar genomineerd voor de prijs ‘Gebouw van het jaar 2007’ van de Bond van Nederlandse Architecten.

De school heeft wat arbobeleid betreft nog niets op papier staan en de verplichting om een RI&E te maken, was aanleiding om Anita Verzijl erbij te halen. Ook omdat de school niet standaard is ingericht, waardoor de risicoanalyse er niet gemakkelijker op wordt.

Slechte ventilatie

Verzijl is een van de drie consultants van Arbo-VO. Haar werkgebied is het westen en midden van Nederland, met bijna de helft van het totaal aantal VO-scholen en inclusief de vier grote steden en Almere. “In het westen zeggen mensen snel en gemakkelijk wat ze vinden. Maar ze willen ook leren en hun organisatie professioneel optuigen. Arbo-VO is vorig jaar januari van start gegaan en toen hebben we alle scholen een kennismakingsgesprek aangeboden. Met de vervolgvragen die daarop komen, kan ik mijn agenda gemakkelijk vullen. Niet dat het heel ernstig is gesteld met de arbeidsomstandigheden, maar het kan altijd beter. Het openbaar onderwijs zit vaak in oude gebouwen met slechte ventilatie, geen dubbel glas, platte daken, verf die afbladdert. Maar ook architecten die leuke gebouwen bedenken, kunnen met dingen komen die niet goed zijn. Het is daarom altijd goed om met een groepje de bouw of verbouw in de gaten te houden. Er gebeurt altijd wel zoiets als wc’s die op de verkeerde plek zitten.”

‘Er gebeurt altijd wel zoiets als wc’s die op de verkeerde plek zitten’

Zachte kant

Arbo gaat echter niet alleen over het binnenklimaat, de stofjes in het scheikundelokaal of de drie kopieerapparaten in de kleine ruimte waar ook de onderwijsassistent zit te werken. Verzijl: “Ik maak altijd onderscheid tussen de harde kant en de zachte kant van arbo. Welzijn behoort tot de zachte kant. Daarbij gaat het om werktevredenheid, aandacht geven aan mensen zoals ze zijn, ze

respecteren zoals ze zijn. Docenten hebben veel talenten, die moeten ze ook kunnen ontwikkelen. Dat wordt wel eens vergeten. Ook wat dat betreft moet het onderwijs zich er meer van bewust worden dat het werkgever is. Minder ziekteverzuim scheelt in de kosten. Als werkgever moet je zuinig zijn op je docenten, ze zijn je grootste kapitaal.”

‘Ziek zijn overkomt je, verzuim is een keus’

Tachtig procent van haar werk heeft te maken met de zachte kant, zegt Verzijl. Maar, voegt ze er snel aan toe, dat heeft te maken met haar eigen competenties. Met haar achtergrond als psychotherapeut, P&O-functionaris en arbeidsdeskundige weet ze in gesprekken de zaken naar boven te halen die ze belangrijk vindt: verzuimbegeleiding, scholingsbeleid, functioneringsgesprekken, reïntegratie. Sparren met de schoolleiding over ‘hoe word je een goede werkgever’ en over de cultuurverandering die daarvoor nodig is, dat is waaraan ze een groot deel van haar tijd besteedt.

Tendensen

Kort frequent verzuim is het probleem dat Verzijl het vaakst tegenkomt. De school heeft er direct last van, want klassen zitten zonder docent. “Ziek zijn overkomt je, verzuim is een keus, zeg ik altijd. Verzuimgedrag is te beïnvloeden. Ziekmelding gebeurt meestal bij de administratie. De drempel wordt hoger wanneer iemand zich moet ziekmelden bij zijn leidinggevende. Analyseer ook eens over een periode van twee jaar de cijfers naar afdeling, leeftijd en vakken om tendensen te ontdekken.” Verzijls boodschap: een verzuimgesprek geeft vaak opluchting, het wordt helder waar het

probleem zit en er kan wat aan worden gedaan. Intussen kan ook Jan Joziassse verder met zijn inventarisatie. De werking van de Arboscan-VO is al eerder aan het preventieteam uitgelegd. Als coördinator kan Joziassse nu de taken verdelen en de volgende stap nemen op zijn tijdspad. ■

Leerzaam, leuk en zinnig

‘Leerzaam, leuk en zinnig’ vindt conrector Cees Kant van OSG De Meergronden in Almere-Haven de verzuimtrainingen die het hele management vlak voor de zomervakantie bij Anita Verzijl volgde. “Het verzuim bij ons is stijgende. We hebben een verouderend team met z’n eigen soort problematiek. Meegaan met veranderingen valt niet altijd mee. Daarnaast ervaart het team hoge werkdruk. Onze zeven afdelingsleiders hadden behoefte aan handvatten om de mensen weer aan het werk te krijgen en te houden. Na een training van twee dagdelen zijn de afdelingsleiders zich nu meer bewust van hun handelen. Bij de ziekmelding zit de leiding er meer bovenop.”

Arbocongres

‘Nu in de praktijk! Weten en doen’ is het thema van het eerste congres van Arbo-VO op 12 november in Amersfoort. Er zijn zestien workshops over thema’s als veiligheid in praktijklokalen, stressonderzoek, vloeroppervlak en behaaglijkheid, werkdruk en integraal gezondheidsmanagement. Aanmelden via www.arbo-vo.nl. Aanmeldingen worden verwerkt op volgorde van binnenkomst.